

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН
ІМЕНІ О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО

КАФЕДРА
ІСТОРІЇ УКРАЇНИ, АРХЕОЛОГІЇ ТА
КРАЄЗНАВСТВА

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНА ІНДУСТРІЯ ТУРИЗМУ

Освітній ступінь	бакалавр
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта (Історія)
Освітньо-професійна програма	Середня освіта (Історія)
Кількість кредитів	4
Рік підготовки, семестр	1 рік, I семестр
Компонент освітньо-професійної програми	Дисципліна за вибором
Дні занять	згідно з розкладом
Мова викладання	українська
Консультації	щовівторка 13.00–14.20 (201 кабінет, з можливістю дистанційної роботи на платформах ZOOM та Google-class).
Викладач	кандидат історичних наук, доцент Щербина Світлана Вікторівна
Контакти	E-mail: s-scherbyna@ukr.net

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний курс «Історія та сучасна індустрія туризму» допомагає реалізувати потребу в історичному усвідомленні процесів виникнення та розвитку багатогранного соціально-культурного явища як туризм. Вивчення дисципліни сприяє процесу формування знань про історичні етапи відкриття та туристського освоєння територій, історію створення туристських фірм, спілок та товариств, і навичок розробки екскурсій і турів для учнів закладів загальної середньої освіти.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є історичні аспекти виникнення і розвитку туризму у світі та в Україні, його сучасний стан.

Програма навчальної дисципліни складається з трьох змістових модулів:

1. Передісторія та початок організованого періоду розвитку туризму.
2. Становлення туризму як масового явища.
3. Розвиток вітчизняного туризму у XX – поч. XX ст.

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія та сучасна індустрія туризму» є ознайомлення студентів з історичним процесом розвитку туристичної галузі в загальному контексті історії світової і вітчизняної культури.

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ І РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шифр згідно ОПІ	Компетентності
ЗК 02	Здатність зберігати та примножувати культурні цінності на основі розуміння закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, зберігати баланс між професійним та особистим життям.
ЗК 04	Здатність висловлювати основні ідеї освітнього проєкту іноземною (англійською) мовою усно та письмово.
ФК 01	Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.
ФК 09	Здатність орієнтуватися в історичному часі, застосовувати періодизацію як спосіб пізнання історичного процесу, доцільно використовувати категоріально-понятійний апарат і хронологію історичної науки. Здатність розкривати загальну структуру історичної науки на основі взаємозв'язку основних історичних процесів та постатей.
	Здобувач вищої освіти буде здатен
	Вільно оперувати туристичною термінологією, аналізувати динаміку розвитку мандрівок; досліджувати зміни у соціальному складі подорожуючих.
	Розуміти причинно-наслідкові зв'язки в історії туризму, прогнозувати розвиток вітчизняного і міжнародного туризму, характеризувати туристичні макрорегіони світу.
	Розробляти екскурсійні і туристичні маршрути.
	Аналізувати основні тенденції та перспективи розвитку міжнародного туристичного бізнесу.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Передісторія і початок організованого періоду розвитку туризму												
Тема 1. Історія туризму як наука.	2	2					6					6
Тема 2. Передумови виникнення подорожей і туризму у суспільстві.	2	2					7	2				5
Тема 3. Географія стародавніх подорожей. Туризм в епоху античності.	4	2				6	6					6
Тема 4. Розвиток	6	2				4	6					6

подорожей в епоху Середньовіччя.												
Тема 5. Епоха Великих географічних відкриттів.	6					8	6					6
Тема 6. Розвиток подорожей у епоху Просвітництва	6					6	6					6
Тема 7. Соціально-економічні передумови становлення масового туризму.	8	2				6	7	2				5
Тема 8. Туристська та екскурсійна діяльність на території України в складі Російської та Австро-Увгорської імперій.	6	2				4	6					6
Разом за змістовим модулем 1	44	14				30	50	4				46
Змістовний модуль 2. Становлення туризму як масового явища												
Тема 9. Формування транспортної інфраструктури.	10	2	2			6	6					6
Тема 10. Туризм – феномен ХХ ст.	10	2	2			6	8	2				6
Тема 11. Індустрія туризму – основа розвитку ринку туристичних послуг.	6	2					6					6
Тема 12. Ринок міжнародного туризму.	8		2			6	6					6
Тема 13. Туристичні ресурси.	8		2			6	6					6
Тема 14. Тур як основний ринковий продукт	10	2				8	6					6
Тема 15. Міжнародний туризм як соціально-економічне явище	2		2				6					6
Разом за змістовим модулем 2	50	8	10			32	44	2				42
Змістовий модуль 3. Розвиток вітчизняного туризму у ХХ – поч. ХХІ ст.												
Тема 16. Становлення та	8		2			6	6					6

розвиток туризму в СРСР												
Тема 17. Туристсько-екскурсійна діяльність в СРСР	6		2			4	6					6
Тема 18. Розвиток туристсько-рекреаційної сфери України за роки незалежності	6		2			4	6					6
Тема 19. Проблеми та перспективи розвитку туризму в Україні к. ХХ – поч. ХХІ ст.	6		2			4	8		2			6
Разом за змістовим модулем 3	26	2	8			18	26		2			24
Усього годин	120	22	18			80	120	6	2			112

Тематика практичних занять.

Модуль I

Тема 1. Розвиток туристичної галузі у Російській імперії у II пол. XIX – I пол. XX ст. (2 год.)

Модуль II

Тема 2. Класифікація туристичних ресурсів (2 год.)

Тема 3. ІТ технології у туризмі (2 год.)

Тема 4. Історія розвитку готельного господарства (2 год.)

Тема 5. Індустрія розваг та відпочинку (2 год.)

Модуль III

Тема 6. Становлення та розвиток туризму в СРСР в 20 – 40-і рр. XX ст. (2 год.)

Тема 7. Розвиток радянського туризму у повоєнний період (50 – 80-і рр. XX ст.) (2 год.)

Тема 8. Туристична галузь України у контексті загальносвітових процесів (2 год.)

Тема 9. Розвиток туристсько-рекреаційної сфери України за роки незалежності (2 год.)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти:

1. [Про туризм: Закон України від 15.09.95 № 324/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 31. – Ст. 241. – С 705 717.](#)
2. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про туризм» від 18 листопада 2003 року № 1282-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua/doc.aspx?id=209>.
3. Державна цільова програма розвитку туризму і курортів на 2011 – 2015 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ncrt.com.ua/index.php?page=programa>.
4. Кабінет міністрів України Розпорядження від 6 серпня 2008 р. N 1088-р Про схвалення Стратегії розвитку туризму і курортів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1088-2008-p>

Основна література:

1. Абрамов В. Історія туризму. / В. Абрамов, М. Тонкошкур. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 294 с.
2. Воронкова Л. История туризма и гостеприимства / Л. Воронкова – М.: ФАИР-Пресс, 2004. – 304 с.
3. Єрмаченко В. Історія туризму / В. Єрмаченко, Ю. Іващенко, Ю. Котельникова. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2007. – 96 с.
4. Квартальнов В. Туризм социальный: история и современность / В. Квартальнов, В. Федорченко. – К.: Высшая школа, 1989. – 342 с.
5. Крючков А. История международного и отечественного туризма / А. Крючков. – М.: НОУ ЛУЧ, 1999. – 102 с.
6. Остапчук В.В. Історія туризму / В. Остапчук, П. Коваль, Г. Андреева. – Ніжин: Вид-во НДУ ім. Гоголя, 2008. – 143 с.
7. Соколова М. История туризма / М. Соколова. – М.: Мастерство, 2002. – 352 с.
8. Устименко Л. Історія туризму / Л. Устименко, І. Афанасьєв – К.: Альтерпрес, 2008. – 354 с.
9. Усыкин Г. Очерки истории российского туризма / Г. Усыкин. – СПб.: Издательский дом Герда, 2000. – 224 с.
10. Федорченко В. Історія туризму в Україні / В. Федорченко., Т. Дьорова. – К. : Вища школа, 2002. – 195с.
11. Феномен туризму: розмаїття сенсів: монографія // за ред. О.О.Красноруцького, Н. І. Моїсєєвої. –Харків: Видавництво «Стильна типографія», 2019. – 252с.
12. Шаповал Г. История туризма / Г. Шаповал. – Минск: «Экоперспектива», 1999. – 303 с.

Допоміжна література:

1. Білан С. Сільський туризм як фактор збереження соціальної сфери українського села / С. Білан // Вісник аграрної історії. – 2013. – Вип. 4 – 5. – С. 161 - 165.
2. Божидарнік Т. Міжнародний туризм / Т. Божидарнік, Н. Божидарнік, Л. Савош. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 312 с.
3. Божко Л. Паломництво як соціальна практика мобільності та складова сучасного туризму / Л. Божко // Культура України. – 2014. – Вип. 46. – С. 171 – 178.
4. Гордієнко І. Міжнародний туризм та його розвиток в Україні / І. Гордієнко, О. Шайда. — Науковий вісник НЛТУ України. — 2011. — Вип. 21.6. — С. 141 – 144.
5. Гостева Н. Місце туристичної індустрії України у світі / Н. Гостева // Держава та регіони. – Серія: Державне управління. – 2009. – №2. – С.45 – 50.
6. Демченко Т. Самодіяльний шкільний туризм у чернігівській області в 60-х – 80-х рр. ХХ ст. / Т. Демченко, В. Оніщенко // Туристично – краєзнавчі дослідження. – К. 1998. – Вип. 1. – Ч. 2. – С. 258 – 268.
7. Зікеєва С. Туристична галузь України в період євроінтеграції: соціально-економічний аспект / С. Зікеєва // Економіка і менеджмент культури. – 2013. – № 1. – С. 61 – 66.
8. Зінченко В. Молодіжний міжнародний туризм в Україні (70-80-ті роки ХХ ст.) / В. Зінченко – К.: Інститут історії України НАН України, 2004. – 58 с.
9. Злагодух Г. Розвиток індустрії гостинності м. Києва (1920 – 1990 рр.) / Г. Злагодух // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. – Випуск 16. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. – Том II. – 2010. – С.63 – 69.
10. Злагодух Г. Форми культурно-дозвілєвої роботи БММТ «Супутник» ЦК ЛКСМУ з іноземними туристами (70-ті роки ХХ ст.) / Г. Злагодух // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. - 2013. - Вип. 19(2). – С. 182 – 187.
11. Капрусь О. Основні напрямки діяльності всесвітньої туристичної організації у контексті сприяння сталому розвитку туризму / О. Капрусь // Гілея . – 2013. – Вип. 78. – С. 369 – 373.

12. Капрусь О. Реформування туристичної галузі України в контексті членства у Всесвітній туристичній організації / О. Капрусь // Гілея. – 2011. – Випуск 55 (12). – С. 479 – 483.
13. Квартальнов В. Орбиты «Спутника»: Из истории молодежного туризма / В. Квартальнов, В. Федорченко. – К.: Молодь, 1987. – 152 с.
14. Кифяк В. Організація туристичної діяльності в Україні / В. Кифяк. –Чернівці: Книги XXI, 2003. – 300 с.
15. Кляп М. Сучасні різновиди туризму / М. Кляп, Ф. Шандор. – К.: Знання, 2011. – 335 с.
16. Кожухівська Р. Туризм в Україні: стан, фактори та перспектива розвитку /Р. Кожухівська // Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка». Сер. «Стратегія інноваційного розвитку економіки». – Тернопіль, 2012 – Вип. 3(29). С.43 – 50.
17. Король О. Туристські ресурси та їх використання / О. Король // Науковий вісник Чернівецького університету. - Вип. 3. - Географія. — Чернівці: ЧДУ, 1996. – С.64 – 69.
18. Мальська М. Організація туристичного обслуговування / М. Мальська, В. Худо, Ю. Занько. – К. : Знання, 2011. – 275 с.
19. Мальська М. Туристичний бізнес: теорія та практика / М. Мальська, В. Худо. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 424 с.
20. Панкова Є. Туристичне краєзнавство / Є. Панкова. – К.: Альтерпрес, 2003. – 352 с.
21. Петранівський В. Туристичне краєзнавство / В. Петранівський, М. Рутинський. – К.: Знання, 2006. – 575 с.
22. Рутинський М. Сільській туризм / М. Рутинський, Ю. Зінько. – К.: Знання, 2006. – 271 с.
23. Скопень М. Комп'ютерні інформаційні технології в туризмі / М. Скопень. – К.: Кондор, 2005. – 302 с.
24. Сокол Т. Основи туристичної діяльності / Т. Сокол. – К. : Грамота, 2006. – 264 с.
25. Стоян Т. Міжнародний туризм в Україні другої половини ХХ – початку ХХІ ст.: основні тенденції становлення та розвитку / Т. Стоян // Гілея: – 2012. – Випуск 56 (1) – 2012 – С. 145 – 149.
26. Цимбал О. Туристична сфера України як плацдарм до розвитку національної економіки та міжнародного туризму / О. Цимбал // Сталий розвиток економіки. – 2012. – № 2. – С.133 – 136.
27. Чкан А. Державне регулювання сфери туризму в Україні / А. Чкан // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету. Економічні науки. 2012. - №2 (18). – Том 3. – С.276 – 290
28. Чорненька, Н. Організація туристичної індустрії / Н. Чорненька. – К. : Атіка, 2006. – 264 с.
29. Шевчук А. Етапи розвитку туризму як соціально-економічного й культурно-освітнього явища / А. Шевчук // Молодіжний науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2013. – Вип. 9. – Серія: Фізичне виховання і спорт. – С. 15 – 20.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. <http://www.world-tourism.org/> – Сайт з інформацією про розвиток світового туризму.
2. <http://www2.unwto.org/> сайт UNWTO
3. <http://tourlib.net> - «Все про туризм - туристична бібліотека»

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями з історії, туристичного маркетингу та індустрії;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view>)). У процесі навчання забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

Розподіл балів

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на лекційному занятті			
Робота на практичному занятті	9	6	до 54
Самостійна робота (розробка туристичного маршруту, оцінка туристичного потенціалу країни):	1 1	10 11	до 21
Усього:			до 75